

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра глобальної економіки

ЗАТВЕРДЖЕНО
Економічний факультет
«18» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА ТА МОДЕЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ»**

Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
Спеціальність	С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» С1.01 «Економіка»
Освітньо-професійна програма:	Міжнародна економіка
Факультет	Економічний
Розробники	Перегида Юлія Андріївна, доцент кафедри глобальної економіки, доктор економічних наук, доцент

Київ – 2026

Опис навчальної дисципліни

«Циркулярна економіка та моделі сталого розвитку міжнародного бізнесу»

Дисципліна формує системне розуміння циркулярної економіки та моделей сталого розвитку міжнародного бізнесу з прикладним фокусом на аграрному секторі й агропродовольчих ланцюгах створення вартості. Розглядаються управління ресурсною цінністю, циркулярна біоекономіка, матеріальні й біологічні потоки, харчові втрати, циркулярні бізнес-моделі, економічна оцінка і фінансування проєктів, декарбонізація, цифрова простежуваність, ESG-дані та оновлена у 2025–2026 рр. рамка регулювання ЄС. Практична частина охоплює картування потоків, оцінювання витрат, вигід і ризиків, вибір технологічних маршрутів, перевірку екологічних тверджень та розроблення стратегії циркулярної трансформації міжнародного агропродовольчого бізнесу.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»	
Спеціалізація	С1.01 «Економіка»	
Освітня програма	«Міжнародна економіка»	
Кваліфікація	магістр з економіки	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ЄКТС	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт / робота	не передбачено	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної, заочної та дистанційної (за наявності) форм здобуття вищої освіти		
	денна	заочна, дистанційна
Курс (рік підготовки)	1	—
Семестр	1	—
Лекційні заняття, год.	15	—
Практичні, семінарські заняття, год.	30	—
Лабораторні заняття, год.	—	—
Самостійна робота, год.	105	—
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3	—

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування здатності аналізувати циркулярну економіку як систему управління ресурсною цінністю в міжнародному бізнесі, обґрунтовувати циркулярні бізнес-моделі та проєкти, оцінювати їх економічні, екологічні й соціальні наслідки та розробляти стратегії сталого розвитку суб'єктів міжнародних агропродовольчих ланцюгів.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню навчальної дисципліни (за їх наявності): оскільки ОК5 вивчається у першому семестрі магістерської програми, попередні освітні компоненти цієї ОПП не передбачені. Необхідною основою є результати навчання першого (бакалаврського) рівня з мікро- і макроекономіки, міжнародної економіки, економіки підприємства, менеджменту, статистики та економіки природокористування.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1: Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6: Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК7: Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК8: Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК5: Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6: Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК8: Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК9: Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

СК11. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

Програмні результати навчання

ПРН 4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН11: Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН12: Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРН13: Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН14: Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

ПРН15: Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тиж-ні	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі					
			л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р .	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Системні та регуляторні засади циркулярної економіки міжнародного бізнесу														
Тема 1. Теоретичні засади циркулярної економіки та сталого розвитку міжнародного бізнесу.	1	10	1	2			7							
Тема 2. Циркулярна біоекономіка та ресурсні потоки агропродовольчих систем.	2–3	20	2	4			14							

Тема 3. Оцінювання циркулярності, ресурсоефективності та харчових втрат.	4–5	20	2	4			14						
Тема 4. Європейський зелений курс і регуляторне середовище циркулярного переходу.	6–7	20	2	4			14						
Разом за модулем 1	70		7	14			49						
Модуль 2. Бізнес-моделі, інструменти та стратегія циркулярної трансформації													
Тема 5. Циркулярні бізнес-моделі та партнерські механізми створення вартості.	8–9	20	2	4			14						
Тема 6. Економічна оцінка, ризики та зелене фінансування циркулярних проєктів.	10–11	20	2	4			14						
Тема 7. Технологічні й цифрові інструменти циркулярної трансформації.	12–13	20	2	4			14						
Тема 8. Ринок, управління змінами та стратегія циркулярної трансформації міжнародного бізнесу.	14–15	20	2	4			14						
Разом за модулем 2	80		8	16			56						
Усього годин	150		15	30			105						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні засади циркулярної економіки та сталого розвитку міжнародного бізнесу	1
2	Циркулярна біоекономіка та ресурсні потоки агропродовольчих систем	2
3	Оцінювання циркулярності, ресурсоефективності та харчових втрат	2
4	Європейський зелений курс і регуляторне середовище циркулярного переходу	2
5	Циркулярні бізнес-моделі та партнерські механізми створення вартості	2
6	Економічна оцінка, ризики та зелене фінансування циркулярних проєктів	2
7	Технологічні й цифрові інструменти циркулярної трансформації	2
8	Ринок, управління змінами та стратегія циркулярної трансформації міжнародного бізнесу	2
	Усього	15

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Діагностика циркулярної моделі та ресурсних потоків міжнародного агропродовольчого бізнесу	2
2	Побудова карти ресурсних потоків і визначення меж циркулярної агропродовольчої системи	4
3	Оцінювання MFA/LCA, вуглецевого сліду, циркулярності та харчових втрат	4
4	Аналіз регуляторного середовища ЄС та його впливу на українського експортера	4
5	Проектування циркулярної бізнес-моделі та партнерської мережі	4
6	Фінансово-економічне обґрунтування, оцінювання ризиків і план зеленого фінансування циркулярного проєкту	4
7	Вибір технологічного маршруту та проектування цифрової системи простежуваності й ESG-даних	4
8	Аудит ринкової комунікації та захист стратегії циркулярної трансформації підприємства	4
Усього		30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота 1. Системні та регуляторні засади циркулярної економіки міжнародного бізнесу	49
2	Самостійна робота 2. Бізнес-моделі, інструменти та стратегія циркулярної трансформації	56
Разом		105

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання

- усне опитування, навчальні дискусії та короткі аналітичні виступи;
- перевірка практичних розрахунків, карт потоків, матриць, аналітичних записок і презентацій;
- модульне тестування та розв'язання комплексних ситуаційних завдань;
- оцінювання індивідуальної й командної роботи над кейсами;
- захист підсумкового проєкту циркулярної трансформації;
- письмовий екзамен, що поєднує тестові, розрахунково-аналітичні та ситуаційні завдання;
- самооцінювання та взаємооцінювання за визначеними критеріями.

7. Методи навчання

- проблемно-орієнтоване та практико-орієнтоване навчання;
- кейс-метод на матеріалах міжнародного агропродовольчого бізнесу;
- проєктне навчання з поетапним формуванням підсумкової стратегії;
- дослідницький метод: пошук даних, визначення припущень, аналіз і перевірка висновків;
- аналіз матеріальних потоків, життєвого циклу, вуглецевого сліду та фінансової доцільності;
- командна робота, моделювання переговорів і партнерських рішень;
- змішане навчання з використанням eLearn, цифрових баз даних, ПС та аналітичних панелей;
- навчальні дискусії, презентації та взаємне рецензування.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою НУБіП України. Рейтинг навчальної роботи визначається як середнє арифметичне рейтингових оцінок за два змістові модулі, помножене на коефіцієнт 0,7, і становить не більше 70 балів. Екзамен оцінюється у 30 балів.

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Системні та регуляторні засади циркулярної економіки міжнародного бізнесу		
Лекція 1.	ПРН 5, 8, 11, 12, 13. Знати принципи циркулярної економіки і сталого розвитку; засади циркулярної біоекономіки та формування ресурсних потоків; підходи MFA, LCA/PEF, оцінювання вуглецевого сліду, циркулярності й харчових втрат; актуальні вимоги ЄС до циркулярного переходу та сталості. Уміти визначати межі системи й картувати ресурсні потоки; добирати та інтерпретувати індикатори ресурсоефективності й циркулярності; оцінювати харчові втрати та вуглецевий слід; аналізувати вплив регуляторного середовища ЄС на українського експортера та обґрунтовувати управлінські рішення на основі релевантних даних.	-
Практична робота 1.		8
Лекція 2.		-
Практична робота 2.		14
Лекція 3.		-
Практична робота 3.		14
Лекція 4.		-
Практична робота 4.		14
Самостійна робота 1.		20
Модульна контрольна робота 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Бізнес-моделі, інструменти та стратегія циркулярної трансформації		
Лекція 5.	ПРН 5, 8, 11, 12, 13, 14, 15. Знати типи циркулярних бізнес-моделей і партнерств; методи економічного оцінювання, ризики та інструменти зеленого фінансування; технологічні й цифрові інструменти циркулярної трансформації; засади доказової ринкової комунікації, управління змінами та стратегічного планування. Уміти проєктувати циркулярну бізнес-модель і партнерську мережу; оцінювати витрати, вигоди, окупність і NPV; формувати план фінансування; обирати технологічний маршрут і систему цифрової простежуваності та ESG-даних; виявляти ризики грінвошингу; розробляти й захищати стратегію циркулярної трансформації підприємства.	-
Практична робота 5.		12
Лекція 6.		-
Практична робота 6.		12
Лекція 7.		-
Практична робота 7.		13
Лекція 8.		-
Практична робота 8.		13
Самостійна робота 2.		20
Модульна контрольна робота 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1+M2)/2 \times 0,7 \leq 70$	
Екзамен		30
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою
90-100	відмінно

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Завдання подаються у строки, визначені календарем дисципліни в eLearn. Робота, подана після дедлайну без документально підтвердженої поважної причини, оцінюється зі зниженням балів відповідно до критеріїв, оприлюднених в eLearn. Доопрацювання практичного завдання допускається один раз у строк, погоджений з викладачем. Перескладання модульного контролю й екзамену здійснюється відповідно до чинних положень НУБіП України.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі розрахунки, дані, твердження й запозичені матеріали мають супроводжуватися коректними покликаннями. Фабрикація даних, плагіат, списування, подання чужої роботи або недостовірне представлення результатів не допускаються. У разі порушення робота не зараховується та виконується повторно відповідно до нормативних документів НУБіП України.
Політика щодо відвідування	Участь у практичних заняттях є обов'язковою, оскільки їх результати послідовно формують підсумковий проєкт. Пропущене заняття відпрацьовується шляхом виконання відповідного практичного завдання та його захисту. За об'єктивних причин участь може відбуватися дистанційно за погодженням із деканом факультету.
Політика щодо командної роботи	У командних завданнях оцінюються спільний результат і персональний внесок кожного учасника. Розподіл ролей, вихідні дані, припущення та авторство окремих частин мають бути прозоро зафіксовані у звіті або презентації.

9. Навчально-методичне забезпечення

– електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5721>);

– конспекти лекцій, презентації, тестові завдання, розрахункові шаблони, карти потоків і методичні матеріали для практичних занять;

– Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Циркулярна економіка та моделі сталого розвитку міжнародного бізнесу» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» (спеціалізація С1.01 «Економіка») ОПП «Міжнародна економіка». Київ : НУБіП України, 2026. 22 С.

– Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Циркулярна економіка та моделі сталого розвитку міжнародного бізнесу» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» (спеціалізація С1.01 «Економіка») ОПП «Міжнародна економіка». Київ : НУБіП України, 2026. 21 С.

– офіційні цифрові ресурси Європейської комісії, EUR-Lex, ISO, UNEP, FAO, Верховної Ради України та відкриті статистичні бази;

– набір даних і критерії оцінювання підсумкового проєкту «Циркулярна модель міжнародного агропродовольчого ланцюга та стратегія трансформації підприємства».

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела

1. Перегуда Ю. А. Циркулярна економіка агропродовольчих систем : навч. посіб. Київ : НУБіП України, 2026. 199 с.
2. Перегуда Ю. А. Циркулярні бізнес-моделі та ресурсоефективність в аграрному секторі : навч. посіб. Київ : НУБіП України, 2026. 141 с.
3. Перегуда Ю. А. Циркулярна економіка в сільському господарстві України: теоретико-методологічні засади та стратегічні напрями розвитку. Здобутки економіки: перспективи та інновації. 2026. № 30. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.20280053>.
4. Перегуда Ю. А. Трансформація аграрного бізнесу України в умовах переходу на циркулярну зелену модель розвитку. Economics and Business Management. 2025. Vol. 16, No. 2. P. 152-167. DOI: <https://doi.org/10.31548/economics/2.2025.152>.
5. Вдовенко Н. М., Перегуда Ю. А., Коробова Н. М., Яцун А. Г. Вплив поведінкової та циркулярної економіки на розвиток системи управління виноробними підприємствами в умовах діджиталізації міжнародного бізнесу. Академічні візії. 2024. Вип. 32. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12180636>.
6. Вдовенко Н. М., Перегуда Ю. А., Яцун А. Г. Моделювання агрополітичних рішень за допомогою «AGMEMOD» для розвитку системи управління виноробними підприємствами і поставки продукції на ринок через принципи поведінкової й циркулярної економіки. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. 2024. Вип. 41. С. 29-35. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12179867>.
7. Перегуда Ю. А. Цифрові рішення для розвитку зеленого туризму та циркулярної економіки. Acta Academiae Beregsasiensis: Geographica et Recreatio. 2025. № 3. С. 157-168. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-5843/2025-3-14>.
8. ISO 59004:2024. Circular economy – Vocabulary, principles and guidance for implementation. Geneva : International Organization for Standardization, 2024. URL: <https://www.iso.org/standard/80648.html> (дата звернення: 10.07.2026).
9. ISO 59010:2024. Circular economy – Guidance on the transition of business models and value networks. Geneva : International Organization for Standardization, 2024. URL: <https://www.iso.org/standard/80649.html> (дата звернення: 10.07.2026).
10. ISO 59020:2024. Circular economy – Measuring and assessing circularity performance. Geneva : International Organization for Standardization, 2024. URL: <https://www.iso.org/standard/80650.html> (дата звернення: 10.07.2026).

Нормативні та інформаційно-аналітичні джерела

11. European Commission. A new Circular Economy Action Plan: For a cleaner and more competitive Europe. COM(2020) 98 final. Brussels, 2020. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2020:98:FIN> (дата звернення: 10.07.2026).
12. Regulation (EU) 2023/956 of the European Parliament and of the Council of 10 May 2023 establishing a carbon border adjustment mechanism. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/956/oj> (дата звернення: 10.07.2026).
13. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 as regards corporate sustainability reporting. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj> (дата звернення: 10.07.2026).
14. Directive (EU) 2025/794 of the European Parliament and of the Council of 14 April 2025 as regards the dates from which Member States are to apply certain corporate sustainability reporting and due diligence requirements. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2025/794/oj> (дата звернення: 10.07.2026).

15. Directive (EU) 2026/470 of the European Parliament and of the Council of 24 February 2026 amending Directives 2006/43/EC, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 and (EU) 2024/1760 as regards certain corporate sustainability reporting requirements and certain corporate sustainability due diligence requirements. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2026/470/oj> (дата звернення: 10.07.2026).
16. Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 supplementing Directive 2013/34/EU as regards sustainability reporting standards. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj (дата звернення: 10.07.2026).
17. Commission Delegated Regulation (EU) 2025/1416 of 11 July 2025 amending Delegated Regulation (EU) 2023/2772 as regards the postponement of the date of application of certain disclosure requirements. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2025/1416/oj (дата звернення: 10.07.2026).
18. European Commission. Commission Delegated Regulation (EU) .../... of 3 July 2026 amending Delegated Regulation (EU) 2023/2772 as regards the simplification of certain sustainability reporting standards. C(2026) 5010 final (adopted; pending scrutiny and publication in the Official Journal as of 10 July 2026). URL: https://ec.europa.eu/finance/docs/level-2-measures/csrd-delegated-act-2026-5010_en.pdf (дата звернення: 10.07.2026).
19. European Commission. Commission Delegated Regulation (EU) .../... of 3 July 2026 supplementing Directive 2013/34/EU as regards sustainability reporting standards for voluntary use by undertakings protected by the value chain cap. C(2026) 5011 final (adopted; pending scrutiny and publication in the Official Journal as of 10 July 2026). URL: https://ec.europa.eu/finance/docs/level-2-measures/csrd-delegated-act-2026-5011_en.pdf (дата звернення: 10.07.2026).
20. Regulation (EU) 2020/852 of the European Parliament and of the Council of 18 June 2020 on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj> (дата звернення: 10.07.2026).
21. Commission Delegated Regulation (EU) 2026/73 of 4 July 2025 amending Delegated Regulation (EU) 2021/2178 as regards the simplification of the content and presentation of information to be disclosed concerning environmentally sustainable activities, and amending Delegated Regulations (EU) 2021/2139 and (EU) 2023/2486 as regards simplification of certain technical screening criteria for determining whether economic activities cause no significant harm to environmental objectives. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2026/73/oj (дата звернення: 10.07.2026).
22. Directive (EU) 2024/825 of the European Parliament and of the Council of 28 February 2024 as regards empowering consumers for the green transition through better protection against unfair practices and through better information. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/825/oj> (дата звернення: 10.07.2026).
23. ISO 59040:2025. Circular economy – Product circularity data sheet. Geneva : International Organization for Standardization, 2025. URL: <https://www.iso.org/standard/82339.html> (дата звернення: 10.07.2026).
24. United Nations Environment Programme. Food Waste Index Report 2024: Think Eat Save – Tracking Progress to Halve Global Food Waste. Nairobi : UNEP, 2024. URL: <https://www.unep.org/resources/publication/food-waste-index-report-2024> (дата звернення: 10.07.2026).
25. Про управління відходами : Закон України від 20.06.2022 № 2320-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text> (дата звернення: 10.07.2026).
26. United Nations. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. A/RES/70/1. New York, 2015. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda> (дата звернення: 10.07.2026).